

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

RO

Avizul 02/2024

(prezentat în temeiul articolului 322 TFUE)

referitor la propunerea de
regulament al Parlamentului
European și al Consiliului
de stabilire a Programului
privind industria europeană
de apărare și a unui cadru
de măsuri care să asigure
disponibilitatea și furnizarea
la timp a produselor din
domeniul apărării („EDIP”)
[Dosarul interinstituțional
2024/0061 (COD)
din 5 martie 2024]

Cuprins

	Puncte
Introducere	01-13
Context	01-07
Sfera, calendarul și limitările prezentului aviz	08-13
Sfera avizului	08-10
Calendar	11
Limitări	12-13
Observații generale	14-21
Derogări de la Regulamentul financiar	21
Observații specifice	22-64
Expunerea de motive	22-23
Evaluarea nevoilor	22-23
Capitolul I al propunerii – Dispoziții generale	24-25
Capitolul II al propunerii	26-48
Secțiunea 1 – Dispoziții generale aplicabile programului și Instrumentului de sprijin pentru Ucraina	26-30
Secțiunea 2 – Programul	31-46
Secțiunea 3 – Instrumentul de sprijin pentru Ucraina	47-48
Capitolul IV al propunerii – Siguranța aprovizionării	49-52
Secțiunea 1 – Pregătirea (articolele 34-39 din propunere)	49
Secțiunea 2 – Supravegherea și monitorizarea lanțului de aprovizionare (articolele 40 și 41 din propunere)	50-51
Secțiunile 3 și 4 – Starea de criză a aprovizionării și starea de criză a aprovizionării legată de securitate (articolele 43-56 din propunere)	52
Capitolul V al propunerii – Guvernanță, evaluare și control	53-58
Consiliul pentru pregătirea industriei apărării și procedura comitetului (articolele 57 și 58 din propunere)	53
Acordul-cadru cu Ucraina (articolul 59 din propunere)	54-55
Evaluarea programului (articolul 66 din propunere)	56-58

Cadrul de monitorizare a performanței 59-64

Remarci finale 65-69

Sinteza sugestiilor

Sugestii de redactare 70

Anexe

Anexa I – Imagine de ansamblu a mecanismelor instituționale europene din domeniul apărării

Anexa II – Derogări de la Regulamentul financiar

Acronime

Introducere

Context

01 Confruntată cu revenirea războiului de mare intensitate pe continentul european în 2022, odată cu războiul de agresiune purtat de Rusia împotriva Ucrainei, Uniunea Europeană a plasat apărarea în topul priorităților de pe agenda sa. În urma Declarației de la Versailles din 11 martie 2022, Comisia și Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate au adoptat, în mai 2022, Comunicarea comună privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat¹.

02 De atunci, au mai fost prezentate o serie de măsuri pe termen scurt:

- o a fost creat [grupul operativ pentru achiziții publice comune în domeniul apărării](#), cu scopul de a colabora cu statele membre pentru a sprijini coordonarea nevoilor lor pe termen foarte scurt în materie de achiziții publice;
- o [Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun](#) (EDIRPA), menit să stimuleze, prin acordarea unui sprijin financiar, cooperarea dintre statele membre în ceea ce privește achiziționarea celor mai urgente echipamente de apărare. Adoptat la 18 octombrie 2023, acest act va fi aplicabil până la 31 decembrie 2025;
- o [Regulamentul privind sprijinirea producției de muniții](#)² (ASAP), pentru a livra și a achiziționa în comun muniție pentru Ucraina. Adoptat la 20 iulie 2023, regulamentul se aplică până la 30 iunie 2025.

03 Comisia adoptase deja anterior Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării (EDIDP) și Fondul european de apărare (FEA) pentru a promova cercetarea și dezvoltarea în domeniul apărării.

04 În concluziile din decembrie 2023, [Consiliul European](#) a insistat că trebuie depuse mai multe eforturi pentru a îndeplini obiectivele Uniunii vizând sporirea pregătirii pentru apărarea acesteia. Consiliul European a subliniat, de asemenea, necesitatea de a consolida baza industrială și tehnologică de apărare europeană.

¹ JOIN (2022) 24.

² Regulamentul (UE) 2023/1525.

05 La 5 martie 2024, Comisia a publicat propunerea „de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare și a unui cadru de măsuri care să asigure disponibilitatea și furnizarea la timp a produselor din domeniul apărării (EDIP)³”. Acest pachet este denumit în continuare „propunerea”. Scopul propunerii este de a oferi mai mult sprijin pe termen mediu, pentru a reconcilia nevoile urgente cu o perspectivă pe termen mai lung, între momentul actual și sfârșitul actualului cadru financiar multianual.

06 La articolul 1 din propunere, se stabilesc componentele acestui set de măsuri, și anume: Programul privind industria europeană de apărare (denumit în continuare „programul”), Instrumentul de sprijin pentru Ucraina, Programul european de armament, un cadru juridic care vizează asigurarea securității aprovizionării și un Consiliu pentru pregătirea industriei apărării.

07 În paralel cu propunerea, Comisia a publicat Strategia privind industria europeană de apărare⁴. Această strategie stabilește principalele inițiative de politică menite să sporească capacitatea UE de a răspunde la amenințările la adresa securității prin consolidarea industriei europene de apărare și prin promovarea coordonării investițiilor statelor membre în domeniul apărării. Orizontul de timp al strategiei depășește actualul cadru financiar multianual 2021-2027 și include ținte cuantificate care trebuie atinse până în 2030. EDIP este principalul instrument prin care Comisia intenționează să pună în aplicare strategia pentru perioada cuprinsă între adoptarea propunerii și 2027.

Sfera, calendarul și limitările prezentului aviz

Sfera avizului

08 Avizul Curții de Conturi Europene vizează propunerea, inclusiv fișa financiară legislativă și expunerea de motive. Curtea face trimitere, de asemenea, la documentul de lucru al serviciilor Comisiei (SWD) privind EDIP⁵ și la Strategia privind industria europeană de apărare, în cazul în care consideră că acest lucru este adecvat.

³ COM(2024) 150.

⁴ JOIN (2024) 10.

⁵ C (2024) 4822.

09 Curtea s-a consultat cu Direcția Generală Industria Apărării și Spațiu din cadrul Comisiei și cu Agenția Europeană de Apărare (AEA). De asemenea, au avut loc schimburi cu Secretariatul Consiliului, cu Subcomisia pentru securitate și apărare a Parlamentului European, cu reprezentanți ai sectorului industrial de profil și cu grupuri de reflecție. Curtea și-a completat activitatea de examinare prin analizarea unor documente de cercetare din surse precum Serviciul de Cercetare al Parlamentului European.

10 Prezentul aviz exprimă opiniile Curții cu privire la propunere și contribuie la procedura legislativă prin formularea de sugestii în vederea clarificării anumitor părți ale propunerii care pot avea impact asupra gestiunii financiare a fondurilor UE.

Calendar

11 Comisia și-a publicat propunerea la 5 martie 2024. În conformitate cu temeiul juridic al propunerii, consultarea Curții de Conturi Europene este obligatorie⁶. La 19 aprilie 2024, Consiliul a prezentat Curții o cerere oficială de formulare a unui aviz care să fie transmis până cel târziu la 31 octombrie 2024. Prezentul aviz răspunde acestei cerințe de consultare.

Limitări

12 Curtea subliniază că articolul 34 din Regulamentul financiar⁷ prevede că înainte de prezentarea unei propuneri cu impact economic, de mediu și social semnificativ trebuie să se efectueze o evaluare *ex ante* a impactului. Or, la fel ca în avizele sale anterioare referitoare la propunerile de instituire a Mecanismului pentru Ucraina⁸ și a Mecanismului de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest⁹, Curtea remarcă că nu s-a efectuat o astfel de evaluare a impactului. În expunerea de motive a propunerii, Comisia a afirmat că acest lucru se datora „caracterului urgent al propunerii”¹⁰. Curtea subliniază că omiterea unei evaluări *ex ante* a impactului este acceptabilă numai în circumstanțe excepționale.

⁶ Articolul 322 alineatul (1) litera (a) din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#).

⁷ [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2018/1046](#).

⁸ [Avizul nr. 03/2023](#).

⁹ [Avizul nr. 01/2024](#).

¹⁰ [COM \(2024\) 150](#), p. 9.

13 La 8 iulie 2024, Comisia a publicat un document de lucru al serviciilor sale pentru a explica necesitatea unei acțiuni din partea UE și pentru a furniza informații cu privire la motivele care stau la baza propunerii. Informațiile pe care le pun la dispoziție acest document și fișa financiară legislativă a propunerii sunt limitate în ceea ce privește un număr de elemente (a se vedea punctele **16**, **22-23**, **40** și **60**). Ca urmare a informațiilor limitate, Curtea nu este în măsură să emită un aviz în deplină cunoștință de cauză.

Observații generale

14 Din câte înțelege Curtea, propunerea este menită să fie un prim pas în punerea în aplicare a Strategiei privind industria europeană de apărare, care stabilește mijloacele și obiectivele pentru 2030 prin care UE urmărește să consolideze reziliența acestei industrii. Curtea observă că consultarea pentru această strategie a avut loc în perioada octombrie-decembrie 2023 și a fost susținută de cinci documente de poziție care prezintă contextul general și principalele probleme identificate de Comisie. Documentele pentru consultare nu au prezentat însă caracteristicile diferitelor instrumente de politică (cum ar fi mecanismul european de vânzări militare sau Instrumentul de sprijin pentru Ucraina) care au fost incluse ulterior în propunerea privind EDIP. Consultarea formală cu privire la propunerea legislativă a avut loc după publicarea propunerii. În consecință, este posibil ca Comisia să nu fi primit feedback cuprinzător cu privire la toate aspectele propunerii sale.

15 În raportul său special referitor la Acțiunea pregătitoare privind cercetarea în materie de apărare¹¹, Curtea a recomandat Comisiei să elaboreze o strategie pe termen lung pentru Fondul european de apărare pentru a crește prezența tehnologiilor dezvoltate în sectorul apărării din UE. Din această perspectivă, Curtea salută obiectivul propunerii de a încuraja industrializarea și comercializarea produselor din domeniul apărării dezvoltate cu sprijinul FEA. Curtea salută, de asemenea, opțiunea Comisiei de a identifica proiecte de interes european comun în domeniul apărării în vederea dezvoltării capacităților europene de apărare. Raportul special al Curții a subliniat însă că dezvoltarea unor astfel de capacități se întinde pe un orizont lung de timp și necesită o perspectivă multianuală pentru a influența deciziile luate de industria de apărare. În această privință, Curtea atrage atenția asupra faptului că orizontul de timp pentru punerea în aplicare a propunerii este de numai 2 ani (2026 și 2027). Pentru a fructifica la maximum sprijinul bugetar pus la dispoziție de UE, **Comisia ar trebui să aibă în vedere** completarea Strategiei privind industria europeană de apărare cu o strategie de finanțare pe termen lung pentru baza industrială și tehnologică de apărare europeană, ca parte a următorului cadru financiar multianual.

16 Curtea a subliniat, de asemenea, că punerea în aplicare a Acțiunii pregătitoare a Uniunii privind cercetarea în materie de apărare necesită resurse și expertiză considerabile, ceea ce creează dificultăți operaționale pentru Comisie din punctul de vedere al desfășurării procesului de evaluare și de atribuire într-un interval de timp rezonabil. Curtea observă că, în fișa financiară legislativă a propunerii, Comisia

¹¹ Raportul special nr. 10/2023.

estimează resursele care sunt necesare pentru punerea în aplicare a programului. În schimb, nu există nicio analiză a modului în care au fost calculate aceste nevoi și nici nu există informații în fișa financiară legislativă sau în documentul de lucru al serviciilor Comisiei cu privire la modul în care pot fi obținute aceste resurse în timp util pentru punerea în aplicare a programului.

17 În analiza sa privind apărarea europeană¹², Curtea a subliniat că procesul de planificare al UE pentru capacitățile de apărare implică numeroase părți interesate și se bazează pe o structură de guvernare complexă. În cadrul acestei structuri, prioritățile în materie de capacități de apărare sunt stabilite prin acorduri interguvernamentale în cadrul politicii externe și de securitate comune (PESC), în timp ce bugetul UE este executat de Comisia Europeană sub supravegherea Parlamentului European. Pentru o imagine de ansamblu a principalelor mecanisme instituționale legate de PESC, a se consulta [anexa I](#), iar pentru considerații privind coordonarea dintre program și PESC, a se vedea punctul **53**. Deși Curtea recunoaște că mecanismele instituționale nu intră în sfera de aplicare a propunerii, **Comisia și colegiitorii ar trebui să ia în considerare** riscul de suprapuneri și riscul de dificultăți pe care le implică efectuarea evaluărilor și a auditurilor care decurg dintr-un cadru atât de complex.

18 Curtea observă că, în unele cazuri, cum ar fi Fondul pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării¹³ sau mecanismul european de vânzări militare¹⁴, propunerea nu include nicio dispoziție de punere în aplicare. Acestea vor fi stabilite doar la o dată ulterioară, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, ce nu includ posibilitatea unui control din partea Parlamentului European. A se vedea, de asemenea, punctele **40** și **46**.

19 În raportul său special privind reducerea mării corupției în Ucraina¹⁵, Curtea a concluzionat că marea corupție rămâne o problemă generalizată, care necesită un sistem îmbunătățit de raportare și de monitorizare și condiții mai stricte pentru sprijinul bugetar din partea UE. În această privință, Curtea observă că propunerea nu stabilește dispoziții specifice pentru punerea în aplicare a Instrumentului de sprijin pentru Ucraina. Propunerea aplică *mutatis mutandis* dispoziții similare celor pentru statele membre, în pofida faptului că obiectivele instrumentului, sursa de finanțare bugetară și temeiul juridic sunt diferite și în pofida riscului sporit de corupție în

¹² Documentul de analiză nr. 09/2019.

¹³ Articolul 19 din propunere.

¹⁴ Articolul 14 din propunere.

¹⁵ Raportul special nr. 23/2021.

Ucraina. În plus, din câte înțelege Curtea, modalitățile de monitorizare și de raportare vor fi stabilite într-un acord-cadru negociat cu autoritățile ucrainene. În acest context, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** introducerea unor mecanisme specifice de asigurare a răspunderii de gestiune pentru punerea în aplicare a programului în Ucraina. Aceste mecanisme ar trebui să reflecte riscul sporit de corupție și să prezinte anumite garanții minime pentru activitățile de control, de monitorizare și de raportare, ca bază pentru viitoarele negocieri cu autoritățile ucrainene. A se vedea, de asemenea, punctele **47, 48, 54, 55 și 64**.

20 Curtea observă că propunerea stabilește obiective ambițioase și include o gamă largă de acțiuni eligibile, oferind puține orientări cu privire la criteriile care trebuie utilizate la selectarea proiectelor eligibile pentru a primi sprijin financiar din partea UE, în special având în vedere că punerea în aplicare va dura 2 ani (2026 și 2027). În această privință, Curtea atrage atenția asupra riscului ca pachetul financiar prevăzut la articolul 5 din propunere – în valoare de 1,5 miliarde de euro – să nu se ridice la înălțimea obiectivelor menționate la articolul 4. În plus, resursele limitate ale UE riscă să fie dispersate pe o gamă prea largă de proiecte, care ar putea să nu genereze rezultate palpabile la nivelul UE. Pentru explicații mai specifice, a se vedea punctele **38 și 43**.

Derogări de la Regulamentul financiar

21 Propunerea conține șase derogări de la **Regulamentul financiar**, prevăzute la articolele 5, 8, 17 și 35 din propunere. Deși Regulamentul financiar prevede că expunerea de motive și considerentele propunerii ar trebui să prezinte motivele care explică derogările unei propuneri legislative de la dispozițiile regulamentului (altele decât cele prevăzute în titlul II din Regulamentul financiar), Curtea nu a putut identifica în propunere nicio justificare pentru derogările prevăzute la articolul 5 alineatul (5), la articolul 8 alineatul (3) și la articolul 35. Acest fapt a limitat capacitatea Curții de a evalua scopul și sfera acestor derogări. Pentru considerații specifice cu privire la diferitele derogări de la Regulamentul financiar, a se consulta punctele **34, 44 și 49**, precum și **anexa II**. În principiu, Curtea subliniază că este important ca derogările de la Regulamentul financiar să fie menținute la un nivel minim și că recurgerea la acestea trebuie să fie justificată.

Observații specifice

Expunerea de motive

Evaluarea nevoilor

22 În expunerea de motive se afirmă că Comisia a propus EDIP cu scopul de a reconcilia „[modul] în care se răspunde unor situații de criză urgente cu o abordare pe termen mai lung”. De asemenea, Comisia a decis „să treacă rapid de la adoptarea unor răspunsuri punctuale de urgență în iulie (și anume ASAP) și octombrie (și anume EDIRPA) 2023, la adoptarea unei abordări mai structurale pentru a lua în calcul consecințele pe termen lung cu care se confruntă EDTIB și să sprijine în continuare Ucraina” (a se vedea, de asemenea, punctul **02**). Cu toate acestea, deși recunoaște riscul ca pachetul financiar de 1,5 miliarde de euro prevăzut în propunere să fie limitat, documentul de lucru al serviciilor Comisiei nu evaluează sprijinul care ar fi necesar din partea bugetului UE pentru a pune în aplicare diversele instrumente de politică propuse.

23 Documentul respectiv subliniază că motivul care explică această situație este dorința de a menține capacitatea „de a reacționa la posibilele evoluții ale situației geopolitice și la nevoile statelor membre ale UE”. Dat fiind că nu se furnizează explicații în documentul de lucru al serviciilor Comisiei sau dovezi care să stea la baza propunerii și estimări ale costurilor, Curtea nu a putut evalua dacă pachetul financiar se ridică la înălțimea ambițiilor programului.

Capitolul I al propunerii – Dispoziții generale

24 Dispozițiile generale descriu obiectul propunerii, care cuprinde următoarele:

- o instituirea atât a programului, care cuprinde măsuri de consolidare a bazei industriale și tehnologice de apărare europeană și Fondul pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării (FAST), cât și a Instrumentului de sprijin pentru Ucraina (capitolul II);
- o un cadru juridic care stabilește cerințele și procedurile necesare pentru instituirea structurii pentru un program european de armament (capitolul III);
- o un cadru juridic conceput pentru a asigura securitatea aprovizionării cu produse din domeniul apărării (capitolul IV);

- o instituirea unui Consiliu pentru pregătirea industriei apărării (capitolul V).

25 Articolul 2 cuprinde o listă de definiții care se aplică în sensul regulamentului propus. **Comisia și colegiitorii ar trebui** să aibă în vedere furnizarea unor definiții suplimentare (a se vedea punctele **39, 41, 43, 45 și 51**).

Capitolul II al propunerii

Secțiunea 1 – Dispoziții generale aplicabile programului și Instrumentului de sprijin pentru Ucraina

Utilizarea finanțării nelegate de costuri (articolul 3 din propunere)

26 Propunerea (articolul 3) subliniază că programul poate fi pus în aplicare prin finanțare nelegată de costuri, o formă de finanțare introdusă în Regulamentul financiar în 2018 pentru a simplifica punerea în aplicare a politicilor și pentru a îmbunătăți monitorizarea performanței. Mai multe audituri anterioare ale Curții au evidențiat însă deficiențe în punerea în aplicare a modelului de finanțare nelegată de costuri în diferite domenii de cheltuieli ale UE. De exemplu, în avizul său recent privind Mecanismul pentru Ucraina, Curtea a afirmat că acordurile de finanțare pentru sprijinul acordat de la bugetul UE Ucrainei nu definiseră întotdeauna în mod clar etapele de măsurare a progreselor satisfăcătoare¹⁶. Curtea a raportat, de asemenea, că nu era clar modul în care Comisia a determinat cuantumul plăților din Mecanismul de redresare și reziliență către statele membre¹⁷. Metoda de calculare a unei suspendări în cazul în care jaloanele și țintele nu au fost atinse pe deplin necesită numeroase aprecieri și acest lucru ar putea duce la interpretări diferite¹⁸. Nu în ultimul rând, Curtea a constatat, de asemenea, că auditul Comisiei privind finanțarea nelegată de costuri s-a axat în principal pe atingerea jaloanelor și a țintelor și nu a abordat în mod suficient conformitatea cu normele UE și cu cele naționale. Curtea a invitat, așadar, Comisia să remedieze deficitul în materie de asigurare la nivelul UE în ceea ce privește respectarea normelor UE și a normelor naționale¹⁹.

¹⁶ Avizul nr. 03/2023, punctul 33.

¹⁷ Raportul anual pe 2021, punctul 10.28.

¹⁸ Raportul anual pe 2022, punctul 11.19.

¹⁹ Raportul special nr. 07/2023, punctul 93 și recomandarea 3.

27 În această privință, Curtea observă că propunerea nu conține nicio dispoziție de punere în aplicare referitoare la finanțarea nelegată de costuri. Din câte înțelege Curtea, programele de lucru ale Comisiei vor stabili acest model de finanțare în așa fel încât să reflecte obținerea preconizată de rezultate prin referire la pachetele de activități, la jaloanele sau la țintele din cadrul procesului de achiziții publice în comun²⁰. În acest context, în programele de lucru, **Comisia ar trebui să aibă în vedere** definirea în mod clar a acțiunilor finanțate prin modelul de finanțare nelegată de costuri, a etapelor pentru punerea în aplicare a acțiunii și a consecințelor financiare în cazul în care un anumit jalon sau o anumită țintă nu este atins(ă).

28 În plus, Curtea observă că dispozițiile specifice din propunere necesită orientări de punere în aplicare în contextul finanțării nelegate de costuri, pentru a se asigura o aplicare consecventă.

- Articolul 7 subliniază că un beneficiar poate primi sprijin financiar de la mai multe instrumente ale UE, dar prevede că sprijinul cumulativ din partea UE nu ar trebui să depășească costurile eligibile totale și că contribuțiile UE din diferite instrumente nu ar trebui să acopere același cost.
- Articolul 8 prevede că Comisia poate recupera o sumă dacă beneficiarul realizează un profit, care va fi calculat ca diferența dintre venituri și costurile eligibile ale acțiunii.
- Articolul 17 stabilește contribuția financiară maximă din partea UE pentru activitățile eligibile ca procent din costurile eligibile.

În contextul acțiunilor eligibile finanțate prin modelul finanțării nelegate de costuri și pentru a evita riscul de supracompensare, **Comisia ar trebui să aibă în vedere** clarificarea:

- cerințelor minime de control pentru a demonstra că sumele primite sub formă de granturi nu depășesc valoarea totală a costurilor eligibile și nu acoperă aceleași costuri, așa cum se prevede la articolul 7;
- bazei costurilor care trebuie utilizată pentru estimarea excedentului prevăzut la articolul 8;
- bazei costurilor care trebuie utilizată pentru a determina finanțarea maximă din partea UE, așa cum se prevede la articolul 17;

²⁰ Considerentele 20 și 21 ale propunerii.

- o măsurilor de control menite să asigure verificarea și confirmarea conformității cu normele UE și cu cele naționale.

29 La rândul său, secțiunea 2.2.1 din fișa financiară legislativă face referire la opțiunile simplificate în materie de costuri atunci când descrie mecanismul de finanțare. Se precizează că Comisia poate utiliza opțiuni simplificate în materie de costuri pentru a reduce sarcina administrativă pentru beneficiari și pentru a concentra eforturile asupra rezultatelor acțiunilor. Deși, în general, Curtea consideră că opțiunile simplificate în materie de costuri sunt mai puțin predispuse la erori, este foarte important să se stabilească o metodologie solidă, așa cum se menționează în raportul său privind noile opțiuni pentru finanțarea proiectelor de dezvoltare rurală²¹. Din câte înțelege Curtea, pentru sprijinul de la buget acordat pentru achiziții publice există deja o metodologie pentru a sprijini punerea în aplicare a Actului privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun. Cu toate acestea, așa cum s-a atras atenția la punctul **58**, nu s-a efectuat încă nicio evaluare *ex post* a actului respectiv. În cazul în care Comisia ar decide să utilizeze această opțiune de finanțare și pentru alte activități decât cele de cooperare legate de achiziții publice, Curtea insistă că ar fi necesar să se elaboreze rapid o metodologie solidă, ținând seama de orizontul de timp limitat al programului. **Comisia ar trebui să aibă în vedere** clarificarea sferei activităților eligibile care ar putea beneficia de finanțare nelegată de costuri. De asemenea, **ea ar trebui să aibă în vedere** clarificarea principiilor care stau la baza estimărilor costurilor utilizate pentru a evalua dacă este adecvată acordarea sprijinului de la bugetul UE sub formă de finanțare nelegată de costuri și de opțiuni simplificate în materie de costuri.

Pachetul financiar (articolele 5 și 6 din propunere)

30 Articolul 5 din propunere stabilește două linii bugetare separate. Una vizează să consolideze baza industrială și tehnologică de apărare europeană, iar cealaltă linie, să o consolideze pe cea ucraineană. Curtea observă că alocarea programului se cifrează la 1,5 miliarde de euro. În ceea ce privește consolidarea bazei industriale și tehnologice de apărare ucrainene (a se vedea, de asemenea, punctele **47** și **48**), Curtea observă că nu există un pachet financiar fix pentru Instrumentul de sprijin pentru Ucraina. Există un acord ca statele membre²² să utilizeze profiturile generate de investirea activelor rusești înghețate cu scopul de a sprijini Ucraina, redresarea și reconstrucția acesteia, precum și autoapărarea acesteia împotriva războiului de agresiune al Rusiei. Conform

²¹ Raportul special nr. 11/2018.

²² Decizia CFSP 2024/1470 a Consiliului și Regulamentul (UE) 2024/1469 al Consiliului din 21 mai 2024.

respectivului acord, un procent de 90 % din profiturile generate din activele rusești înghețate a fost alocat Instrumentului european pentru pace și un procent de 10 % a fost alocat Mecanismului pentru Ucraina. Primul transfer în valoare de 1,5 miliarde de euro a fost pus la dispoziție la 26 iulie 2024. Alocarea urmează să fie revizuită anual, iar un procent din aceste venituri ar putea fi pus, în viitor, la dispoziția Instrumentului de sprijin pentru Ucraina, așa cum se prevede ca opțiune la articolul 6 alineatul (2) și cum se menționează în considerentul 9. Curtea ar dori să atragă atenția că există un risc legat de previzibilitatea cuantumului și a duratei unei astfel de surse de finanțare. Acest lucru ar putea crea dificultăți de natură operațională Comisiei în implementarea Instrumentului de sprijin pentru Ucraina.

Secțiunea 2 – Programul

Sinerгии la nivelul UE cu FEDR și FSE+ (articolul 7 din propunere)

31 Articolul 7 din propunere recomandă implementarea programului în sinergie cu alte programe ale UE. Curtea atrage atenția că, pentru a utiliza alte fonduri cu scopul de a veni în completarea acțiunilor finanțate în cadrul programului, ar trebui să se realizeze o evaluare aprofundată. Aceasta ar fi necesară pentru a se evita riscul utilizării unor fonduri care fuseseră alocate inițial pentru a contribui la alte obiective decât cele din cadrul programului.

32 În plus, Curtea observă că punerea în aplicare a propunerii poate duce la acordarea unor etichete „**marcă de excelență**” întreprinderilor din cadrul bazei industriale și tehnologice de apărare. O marcă de excelență este o etichetă atribuită proiectelor eligibile pentru finanțare din partea UE care îndeplineau cerințele stabilite pentru un anumit instrument al UE, dar care nu au primit sprijin financiar din partea UE din cauza limitelor bugetare ale instrumentului respectiv. Obiectivul general al acestei etichete este de a da solicitanților posibilitatea de a beneficia de alte programe de sprijin ale UE sau ale statelor membre și de a încuraja participarea întreprinderilor la programele UE. În acest context, Curtea face trimitere la raportul său privind sinergiile dintre programul Orizont 2020 și fondurile structurale și de investiții europene²³, în care a constatat că un instrument similar a fost utilizat doar într-o măsură limitată din cauza barierelor administrative și a lipsei de informații privind proiectele. Curtea consideră că propunerea în sine nu garantează utilizarea mărcilor de excelență. Ar fi necesare eforturi substanțiale în cursul implementării pentru a se asigura utilizarea pe scară mai largă a mărcii de excelență.

²³ Raportul special nr. 23/2022.

Gestiune indirectă (articolul 8 din propunere)

33 Articolul 8 din propunere prevede că programul poate fi pus în aplicare prin gestiune directă sau indirectă. În raportul special referitor la Acțiunea pregătitoare privind cercetarea în materie de apărare²⁴, Curtea a recomandat Comisiei să evalueze utilizarea pe scară mai largă a gestiunii indirecte ca opțiune pentru proiectele din cadrul FEA pentru a atenua riscul care decurge din insuficiența resurselor umane din cadrul Comisiei. Curtea sprijină, așadar, această flexibilitate pentru a asigura implementarea la timp a programului. Este posibil însă ca acordurile de delegare să nu fie întotdeauna explicite în ceea ce privește mecanismele de asigurare a răspunderii de gestiune. Prin urmare, pentru a îmbunătăți asigurarea răspunderii de gestiune atunci când se recurge la gestiunea indirectă a fondurilor UE în domeniul apărării, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** introducerea unei cerințe explicite ca acordurile de delegare semnate de Comisie să prevadă respectarea drepturilor de audit ale Curții.

Retroactivitatea sprijinului de la buget (articolul 8 din propunere)

34 În plus, articolul 8 din propunere introduce o derogare de la articolul 193 alineatul (2) din Regulamentul financiar, conform căreia granturile de la UE pot viza „acțiunile inițiate și costurile suportate înainte de data transmiterii propunerii pentru acțiunile respective, cu condiția ca acestea să nu fi început înainte de 5 martie 2024 și să nu fi fost finalizate înainte de semnarea acordului de grant”. Curtea înțelege din considerentul 23 că scopul acestei exceptări este de a permite continuitatea posibilităților de finanțare pentru acțiunile care ar fi putut fi sprijinite prin finanțare în 2024 în cadrul Regulamentului privind sprijinirea producției de muniții și al Actului privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun. Ea observă însă că sfera acțiunilor eligibile prezentate în propunere este mai largă decât cea prevăzută în cele două acte legislative menționate. În plus, Curtea remarcă faptul că intervalul de timp dintre 5 martie 2024 și adoptarea finală a propunerii ar putea depăși cu mult 1 an. Astfel ar putea exista riscul de a finanța activități care ar fi fost desfășurate chiar și fără sprijinul din partea UE. În plus, acest lucru ar putea afecta disponibilitatea documentelor care vin în sprijinul eligibilității costurilor declarate și, prin urmare, capacitatea Curții de a-și efectua auditurile. Prin urmare, **Comisia și colegiitorii ar trebui să ia în considerare** două elemente: în primul rând, dacă sfera derogării prevăzute la articolul 8 este adecvată pentru atingerea obiectivului urmărit și, în al doilea rând, dacă derogarea în sine este adecvată, având în vedere calendarul de adoptare a propunerii.

²⁴ Raportul special nr. 10/2023.

Recuperarea profiturilor realizate de beneficiari (articolul 8)

35 Articolul 8 din propunere subliniază faptul că Comisia poate recupera din contribuțiile UE procentul care corespunde profiturilor realizate. Profiturile vor fi calculate ca diferența dintre venituri și costurile eligibile ale acțiunii, veniturile incluzând finanțarea din partea UE, finanțarea din partea statelor membre și orice venituri generate din acțiune. În acest context, Curtea observă că programul poate subvenționa acțiuni precum creșterea capacității de producție sau industrializarea și comercializarea produselor din domeniul apărării, care pot genera venituri pe termen lung. Ori de câte ori produsele subiacente din domeniul apărării sunt profitabile, se poate ajunge la sume semnificative care ar putea fi recuperate. Pentru a asigura securitate juridică pentru beneficiari și pentru a preveni supracompensarea, **Comisia ar trebui să aibă în vedere** prezentarea metodologiei pe care preconizează să o utilizeze pentru a determina profiturile. Ca alternativă, pentru a reduce povara administrativă și a încuraja participarea industriei, Comisia ar putea avea în vedere introducerea unui mecanism simplu și clar (cum ar fi procentaje forfetare, care ar reduce costurile eligibile și finanțarea din partea UE la un nivel care ar atenua riscul de supracompensare).

Utilizarea instalațiilor situate în țări terțe (articolele 10 și 21 din propunere)

36 Din motive de coerență cu obiectivul propunerii de a spori gradul de pregătire pentru apărare al bazei industriale și tehnologice de apărare europene, considerentul 15 subliniază că infrastructura, activele și resursele beneficiarilor din cadrul programului ar trebui să fie situate pe teritoriul unui stat membru sau al unei țări asociate. Propunerea include însă o derogare de la acest principiu în cazul în care beneficiarii nu au la dispoziție alternative ușor accesibile sau infrastructuri, instalații, active sau resurse relevante în Spațiul Economic European. Curtea observă că termenul „ușor accesibil” ar putea fi interpretat în sens larg, ceea ce ar putea duce la utilizarea pe scară largă a acestei excepții. **Comisia și colegiitorii ar trebui să analizeze** dacă sfera acestei excepții este adecvată și coerentă cu considerentul 15 al propunerii.

Definirea și prioritizarea activităților eligibile (articolele 11, 12 și 13 din propunere)

37 Articolul 11 din propunere prezintă activitățile eligibile pentru finanțare în cadrul programului și prevede că sprijinul de la buget poate fi atribuit, de exemplu, activităților legate de:

- o cooperarea autorităților publice în cadrul proceselor de achiziții publice în domeniul apărării [alineatul (2)];

- o stabilirea de parteneriate industriale transfrontaliere, inclusiv activități care vizează coordonarea surselor sau a rezervării și stocării de produse și componente din domeniul apărării [alineatul (3) litera (b)];
- o constituirea și punerea la dispoziție a capacităților de producție rezervate în caz de creștere bruscă a cererii de produse din domeniul apărării (și anume, capacități de producție care ar putea fi necesare într-o situație de urgență, cunoscute și sub denumirea de „instalații mereu disponibile”) [alineatul (3) litera (c)];
- o activități de consolidare a securității aprovizionării și a rezilienței [alineatul (5) litera (b)].

Având în vedere că programul poate fi pus în aplicare prin granturi pe baza costurilor suportate, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** clarificarea a două aspecte: ce costuri ar putea fi eligibile în cadrul programului și dacă finanțarea ar putea fi utilizată pentru a acoperi achiziționarea de materii prime și de produse intermediare în scopul stocării, finanțând astfel cerințele de capital circulant ale bazei industriale și tehnologice de apărare europene.

38 Curtea observă, de asemenea, că articolul 11 conține 14 exemple de acțiuni eligibile care pot beneficia de sprijin financiar din partea UE, dar articolul 4 definește în linii mari obiectivul de „a iniția și a accelera adaptarea industriei la schimbările structurale”. În acest context, așa cum s-a subliniat la punctul **20** din prezentul aviz, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** stabilirea unor priorități clare pentru alocarea fondurilor UE pentru proiecte individuale, pentru a evita riscul de a dispersa resursele financiare ale UE.

39 La articolele 12 și 13, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** oferirea unor definiții mai explicite pentru termenii „acțiuni de achiziții publice în comun” și „acțiuni de consolidare a industriei”, deoarece acesta din urmă nu este utilizat la articolul 11 și nu este definit la articolul 2 din propunere. **De asemenea, Comisia și colegiitorii ar trebui să analizeze** cum să facă mai explicită, în text, distincția între achizițiile în comun și achizițiile comune.

Mecanismul european de vânzări militare (articolul 14 din propunere)

40 Articolul 14 alineatul (2) din propunere prevede obligația Comisiei de a elabora specificațiile tehnice pentru platforma informatică corporativă necesară și de a achiziționa această platformă, precum și de a elabora un catalog unic, centralizat și actualizat al produselor din domeniul apărării dezvoltate de baza industrială și tehnologică de apărare europeană. Pe baza Strategiei privind industria europeană de

apărare²⁵, din câte înțelege Curtea, acest catalog este menit să fie prima etapă a unui proiect-pilot de dezvoltare a unui veritabil mecanism european de vânzări militare începând cu 2028, iar Comisia intenționează să construiască platforma inspirându-se din soluții existente, cum ar fi baza de date Euclid a AEA. Având în vedere diferența la nivelul orizontului de timp acoperit care există între Strategia privind industria europeană de apărare și EDIP, Curtea sugerează ca propunerea să stabilească obiective intermediare pentru perioada 2025-2027. **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere, de asemenea:**

- să clarifice dacă platforma ar trebui să includă și caracteristicile descrise la articolul 37 din propunere referitor la facilitarea acordurilor de preluare;
- să precizeze sfera de aplicare vizată pentru produsele și întreprinderile care urmează să fie acoperite de platformă;
- să specifice dispoziții de punere în aplicare cu privire la guvernanta și administrarea platformei informatice.

În final, Curtea atrage atenția că, în funcție de sfera și de caracteristicile platformei, costurile de dezvoltare și de întreținere ar putea fi semnificative. În plus, ea observă că succesul operațional al platformei va depinde de gradul în care aceasta va fi utilizată de autoritățile responsabile cu achizițiile publice din statele membre și de disponibilitatea sectorului industrial de a furniza informațiile solicitate în mod voluntar. În acest context, Curtea observă că documentul de lucru al serviciilor Comisiei nu evaluează raportul cost-beneficiu preconizat al platformei informatice care sprijină catalogul european al produselor din domeniul apărării, prevăzut ca parte a mecanismului european de vânzări militare.

41 La articolul 14 alineatul (1) litera (b), se precizează că „Comisia sprijină [...] crearea unei rezerve de pregătire a industriei apărării, pentru a spori disponibilitatea și a accelera timpul de livrare a produselor din domeniul apărării fabricate în UE, asigurând o opțiune imediată și preferențială de cumpărare sau utilizare/închiriere pentru statele membre, țările asociate și Ucraina”. În plus, la articolul 14 alineatul (3) se subliniază faptul că Comisia va sprijini financiar statele membre în constituirea unei rezerve de pregătire pentru apărare. Cu toate acestea, în afară de obiectivele declarate pentru rezervele de pregătire pentru apărare, Curtea nu a identificat în propunere nicio definiție a acestor rezerve. **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere introducerea** în textul legislativ a definiției și a principalelor caracteristici ale rezervelor de pregătire pentru apărare.

²⁵ JOIN(2024) 10, secțiunea 2.3 Investiții la nivel european.

Proiectele de interes european comun în domeniul apărării (articolul 15 din propunere)

42 Propunerea conferă Comisiei competența de a identifica proiectele de interes european comun în domeniul apărării. Această dispoziție este menită să sprijine proiecte de mare amploare pentru dezvoltarea de capacități pe care niciun stat membru nu le-ar putea dezvolta sau achiziționa de unul singur. Curtea observă însă că orizontul de timp pentru realizarea unor astfel de proiecte riscă să depășească perioada de punere în aplicare de 2 ani a EDIP. În consecință, obținerea unei finanțări pe termen lung va fi crucială pentru finalizarea proiectelor selectate și pentru valorificarea beneficiilor preconizate ale acestora. **Așadar, Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** introducerea unei cerințe privind asigurarea unui sprijin financiar pe termen lung ca o condiție prealabilă pentru selectarea proiectelor de acest tip.

Criteriile de atribuire (articolul 16 din propunere)

43 Propunerea stabilește patru criterii de atribuire care vor fi utilizate pentru a evalua propunerile primite ca răspuns la programele anuale de lucru. Printre aceste criterii de atribuire se numără „pregătirea industriei apărării”, „reziliența industriei apărării” și „cooperarea industrială în domeniul apărării”. Termenii „reziliența industriei apărării” și „cooperarea industrială în domeniul apărării” nu sunt însă definiți în mod explicit în propunere și nu sunt menționați la articolul 4, care prezintă obiectivele generale ale propunerii. În plus, Curtea consideră că aceste criterii constituie doar orientări și sunt insuficiente pentru a asigura o procedură de selecție transparentă sau pentru a direcționa finanțarea către proiectele cu cel mai bun raport cost-beneficiu. Curtea ia act de intenția Comisiei de a oferi în programele de lucru detalii suplimentare cu privire la aplicarea acestor criterii. **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** alinierea terminologiei utilizate la articolele 4 și 16 din propunere pentru a asigura coerența dintre obiectivele propunerii și criteriile de atribuire.

Contribuția financiară a UE (articolul 17 din propunere)

44 Propunerea prevede că, „prin derogare de la articolul 190 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046, programul poate finanța până la 100 % din costurile eligibile”. Considerentul 18 subliniază că această derogare s-ar aplica pentru a acoperi costurile care decurg din „[complexitatea] cooperării pentru achizițiile publice în comun”. Curtea observă însă că sfera de aplicare a derogării de la articolul 17 ar implica faptul că activități precum consolidarea securității aprovizionării și a rezilienței, formarea și perfecționarea profesională a personalului sau achiziționarea de sisteme de protecție

fizică și cibernetică ar fi și ele afectate de derogarea de la Regulamentul financiar.

Comisia și colegiuitorii ar trebui să analizeze dacă sfera derogării de la articolul 17 este proporțională cu obiectivul declarat în considerentul 18.

45 În plus, articolul 17 prevede că activitățile eligibile legate de accelerarea ajustării la schimbările structurale a capacităților de producție a produselor din domeniul apărării pot primi sprijin de la bugetul UE peste plafonul de 35 % prevăzut în propunere dacă „statele membre convin asupra unei abordări comune a exporturilor de produse din domeniul apărării”. Drept rezultat, statele membre și Comisia ar putea avea interpretări diferite cu privire la ceea ce ar constitui îndeplinirea acestei condiții, cu un risc ulterior de evaluare inconsecventă. Pentru a asigura consecvența în punerea în aplicare a programului, **Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere** definirea termenului „abordare comună a exporturilor” la articolul 2 din propunere.

Fondul pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării (articolul 19 din propunere)

46 Propunerea prevede că Comisia poate institui o operațiune de finanțare mixtă (și anume care combină forme de sprijin nerambursabil și instrumente financiare), cunoscută sub denumirea de Fond pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării – FAST. Scopul acestuia este de a mobiliza și a accelera investițiile necesare pentru creșterea capacităților de producție în domeniul apărării ale IMM-urilor și ale întreprinderilor mici cu capitalizare medie, precum și de a reduce riscurile acestor investiții. Acest fond ar urma să ofere finanțare prin capital propriu și prin îndatorare. Fondul va fi implementat conform dispozițiilor programului InvestEU. Cu toate acestea, în propunere, în afară de obiective și de beneficiarii vizați, Curtea nu a identificat nicio dispoziție de punere în aplicare care să prevadă:

- pachetul financiar al fondului;
- criteriile utilizate pentru selectarea entităților în care să se investească și a tipului de instrument financiar;
- relațiile, dacă este cazul, cu acțiunile finanțate în cadrul programului;
- obligațiile beneficiarilor;
- principiile privind partajarea riscurilor financiare între fond și investitorii privați;
- modalitățile de monitorizare pentru a se asigura că obiectivele sunt atinse;
- dreptul Curții de acces la documentație și la informații, în conformitate cu articolul 287 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Prin urmare, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** stabilirea unor criterii generale pentru selectarea beneficiarilor fondului, precum și explicarea modului în care fondul va contribui la realizarea obiectivelor generale ale programului. În plus, **Comisia ar trebui să aibă în vedere** stabilirea unor modalități specifice de monitorizare pentru fond și pentru partajarea riscurilor cu investitorii privați.

Secțiunea 3 – Instrumentul de sprijin pentru Ucraina

47 Propunerea prevede stabilirea unui pachet financiar separat, finanțat prin contribuții voluntare și prin „măsuri restrictive relevante ale Uniunii” și menit să sprijine acțiunile de consolidare a bazei industriale și tehnologice de apărare ucrainene. **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere includerea** unor dispoziții mai detaliate cu privire la măsurile restrictive relevante ale UE pentru a permite determinarea cu precizie a cuantumului veniturilor alocate externe care se vor aloca Ucrainei. A se vedea, de asemenea, punctul **30** pentru considerații referitoare la veniturile extraordinare deținute de entități private care provin din activele blocate ale Rusiei.

48 Articolul 4 din propunere subliniază că Instrumentul de sprijin pentru Ucraina este menit să contribuie la redresarea, reconstrucția și modernizarea bazei industriale și tehnologice de apărare ucrainene, consolidând cooperarea transfrontalieră și sprijinind Ucraina să se alinieze treptat la acquis-ul UE. Curtea observă că obiectivele sunt foarte ample, ceea ce poate crea provocări atunci când se stabilesc criteriile operaționale pentru alocarea sprijinului de la bugetul UE. În plus, articolul 20 prevede că Comisia ar trebui să gestioneze Instrumentul de sprijin pentru Ucraina în conformitate cu norme similare cu cele ale programului în ceea ce privește forma de finanțare din partea UE, entitățile eligibile și criteriile de atribuire. Curtea observă, așadar, că propunerea nu stabilește dispoziții specifice referitoare la punerea în aplicare a Instrumentului de sprijin pentru Ucraina și aplică dispoziții similare celor pentru statele membre. O astfel de aplicare nu ține seama de faptul că obiectivele instrumentului, sursa de finanțare bugetară și temeiul juridic sunt diferite și nici de riscul sporit de corupție din Ucraina. În acest context, așa cum s-a subliniat la punctul **19**, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere introducerea** unor dispoziții specifice pentru punerea în aplicare a Instrumentului de sprijin pentru Ucraina. De exemplu, Comisia și colegiitorii ar putea avea în vedere:

- restrângerea sferei acțiunilor eligibile la cele care sunt necesare pentru atingerea obiectivelor instrumentului;
- elaborarea unor criterii de atribuire specifice;

- o abordarea riscurilor legate de punerea în aplicare a programului prin finanțare nelegată de costuri în contextul ucrainean (a se vedea punctele 26-29).

În plus, Curtea observă că obiectivele definite în linii mari și marja de manevră oferită pentru punerea în aplicare a Instrumentului de sprijin pentru Ucraina pot crea dificultăți în ceea ce privește evaluarea *ex post* a performanței acestuia și identificarea responsabilităților organismelor de punere în aplicare. Pentru considerații relevante pentru acordul-cadru cu Ucraina, a se consulta punctul 54.

Capitolul IV al propunerii – Siguranța aprovizionării

Secțiunea 1 – Pregătirea (articolele 34-39 din propunere)

49 Articolul 35 din propunere introduce o derogare de la articolul 172 din Regulamentul financiar, derogare care permite Comisiei, în situații de urgență extremă, să solicite livrarea de bunuri sau servicii înainte să se semneze contractele finale. Având în vedere riscul ridicat de litigii care decurge din executarea unui contract înainte să fi fost finalizate clauzele juridice, **Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere** restrângerea sferei derogării. De exemplu, Comisia și colegiuitorii ar putea condiționa derogarea de activarea stării de criză a aprovizionării sau a stării de criză a aprovizionării legate de securitate.

Secțiunea 2 – Supravegherea și monitorizarea lanțului de aprovizionare (articolele 40 și 41 din propunere)

50 Propunerea prevede că Comisia va cartografia lanțul de aprovizionare în domeniul apărării și va furniza o analiză a punctelor forte și a punctelor slabe ale UE în ceea ce privește lanțul de aprovizionare cu produse relevante în situații de criză. În acest scop, Comisia va utiliza informații disponibile public și poate, de asemenea, adresa solicitări de informații voluntare. În mod similar, articolul 41 prevede că Comisia și statele membre pot formula solicitări de informații voluntare pentru a monitoriza lanțul de aprovizionare din domeniul apărării. În cele din urmă, considerentul 56 al propunerii subliniază faptul că Comisia ar trebui să prevadă mijloace standardizate și securizate pentru orice activitate de colectare de informații, reducând la minimum sarcina asupra întreprinderilor care participă la această monitorizare și asigurându-se că informațiile obținute pot fi compilate în mod pertinent. Pentru a garanta că informațiile care vor fi primite sunt exhaustive, **Comisia ar trebui să aibă în vedere** includerea în acordurile de grant încheiate cu beneficiarii programului a unei cerințe de a răspunde la astfel de solicitări de date.

51 Articolul 42 din propunere prevede obligația statelor membre de a raporta cu privire la orice evenimente majore care ar putea împiedica desfășurarea operațiunilor obișnuite efectuate în cadrul identificării principalilor actori de pe piață. Pentru a facilita o punere în aplicare consecventă, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** furnizarea unei definiții mai clare a „evenimentelor majore”, clarificarea sferei activităților pe care statele membre trebuie să le întreprindă și precizarea informațiilor care ar trebui să fie raportate.

Secțiunile 3 și 4 – Starea de criză a aprovizionării și starea de criză a aprovizionării legată de securitate (articolele 43-56 din propunere)

52 Odată cu activarea de către Consiliul European a stării de criză a aprovizionării prevăzute la articolul 44 sau a stării de criză a aprovizionării legate de securitate menționate la articolul 48, propunerea conferă Comisiei competența de a adresa solicitări de informații întreprinderilor relevante și de a notifica comenzile prioritare și cererile prioritare. Propunerea conferă Comisiei competența de a impune amenzi, de exemplu, în caz de neglijență gravă, în cazul în care nu se dă curs acestor solicitări sau în cazul în care se furnizează informații incomplete sau înșelătoare (articolul 55). Astfel de competențe sunt însă condiționate de cerințe care pot împiedica punerea lor în aplicare eficace și în timp util.

- Conform articolelor 46 și 49, adresarea unei solicitări de informații necesită acordul prealabil al statului membru în care este stabilită întreprinderea, iar întreprinderea poate decide să nu răspundă solicitării dacă are „motive suficiente” în acest sens.
- Conform articolului 47, notificarea unei comenzi prioritare necesită formularea unei cereri de către un stat membru și aprobarea *ex ante* a statului membru în care este stabilită întreprinderea. În plus, întreprinderea poate refuza comanda dacă furnizează „o justificare detaliată”.
- În mod similar, la articolul 50, decizia de a emite o cerere prioritară necesită formularea unei cereri formale de către un stat membru și aprobarea *ex ante* a statului membru în care este stabilită întreprinderea. În plus, întreprinderea poate decide să nu dea curs cererii dacă are „motive suficiente” în acest sens.

În consecință, Curtea atrage atenția că funcționarea eficace a acestui mecanism va depinde de bunăvoința statelor membre de a coopera. Curtea subliniază, de asemenea, provocarea de natură operațională cu care se confruntă Comisia în exercitarea acestor competențe propuse și riscul de contestații juridice din partea întreprinderilor cărora li s-ar putea impune sancțiuni. **Prin urmare, Comisia și**

colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere clarificarea „motivelor” și a „justificărilor detaliate” care ar putea permite unei întreprinderi să refuze să dea curs solicitărilor de informații, comenzilor prioritare și cererilor prioritare.

Capitolul V al propunerii – Guvernanță, evaluare și control

Consiliul pentru pregătirea industriei apărării și procedura comitetului (articolele 57 și 58 din propunere)

53 Propunerea instituie Consiliul pentru pregătirea industriei apărării, care reunește Comisia, statele membre și Înalțul Reprezentant și șeful AEA. Misiunea consiliului va fi de a oferi consiliere Comisiei cu privire la punerea în aplicare a programului, inclusiv la identificarea domeniilor prioritare de finanțare și la activarea regimurilor de gestionare a crizelor. În plus, ca parte a Strategiei privind industria europeană de apărare, consiliul va exercita funcția de programare și achiziții publice comune în domeniul apărării la nivelul UE. În contextul punerii în aplicare a EDIP, acest consiliu va fi prezidat de Comisie, în timp ce, în contextul Strategiei privind industria europeană de apărare, el va fi coprezidat de Comisie și de Înalțul Reprezentant (care este totodată șeful AEA). În plus, propunerea instituie un comitet care să supravegheze adoptarea programelor de lucru elaborate de Comisie. Comitetul va fi alcătuit din Comisie și din statele membre, AEA și Serviciul European de Acțiune Externă având rolul de observatori. Curtea recunoaște necesitatea unor astfel de forumuri de coordonare care să asigure coerența între deciziile în materie de PESC și cele de politică industrială de apărare și înțelege limitările juridice care se aplică propunerii. Ea observă însă că este posibil ca Consiliul pentru pregătirea industriei apărării să nu contribuie la simplificarea cadrului complex de guvernanță evidențiat la punctul 17.

Acordul-cadru cu Ucraina (articolul 59 din propunere)

54 În ceea ce privește Instrumentul de sprijin pentru Ucraina, articolul 59 din propunere prevede obligația Comisiei de a încheia un acord-cadru cu Ucraina, inclusiv de a stabili dispoziții detaliate pentru a garanta buna gestiune financiară și transparența. Totuși, așa cum s-a subliniat la punctul 19, colegiuitorii ar putea avea în vedere includerea în propunere a unor cerințe minime de control, monitorizare și raportare ca punct de plecare pentru viitoarele negocieri dintre Comisie și autoritățile ucrainene. În plus, **Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere** consolidarea conținutului acordului-cadru cu Ucraina, încorporând dispoziții detaliate, printre care:

- o obiectivele și nevoile specifice urmărite de autoritățile ucrainene;

- o identificarea autorităților ucrainene care vor fi implicate în punerea în aplicare a programului, precum și a responsabilităților acestora;
- o sancțiunile aplicabile și regimul de recuperare în cazul eventualelor încălcări ale acordului și al eventualelor acorduri din aval;
- o modalitățile de monitorizare, inclusiv indicatorii de performanță și sursele de informații utilizate pentru cuantificarea realizărilor obținute cu ajutorul instrumentului;
- o măsurile legislative, de reglementare și administrative relevante necesare pentru a asigura respectarea drepturilor Curții de acces la documente și la informații de la beneficiarii ucraineni în scopul auditurilor pe care le desfășoară aceasta.

55 În plus, Curtea observă că propunerea nu stabilește un termen pentru încheierea acordului-cadru cu Ucraina. Având în vedere durata scurtă a instrumentului și rolul acordului-cadru în asigurarea respectării drepturilor Curții de acces la documente și la informații de la beneficiarii ucraineni în scopul auditurilor acesteia, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** introducerea unui astfel de termen pentru a se asigura că toate plățile sunt acoperite de modalități riguroase de monitorizare și audit.

Evaluarea programului (articolul 66 din propunere)

56 Propunerea prevede obligația Comisiei de a efectua o evaluare până la 30 iunie 2027, prin care să analizeze punerea în aplicare și rezultatele programului, bazându-se pe consultări cu statele membre și cu principalele părți interesate. Curtea consideră binevenită această cerință, dar observă că termenul pentru evaluare este ambițios, având în vedere durata unei proceduri legislative ordinare și timpul necesar pentru a pune în aplicare programul și pentru a-i evalua impactul. În această privință, Curtea observă că evaluarea Regulamentului privind sprijinirea producției de muniții, publicată de Comisie în iulie 2024, a avut loc la prea scurt timp după adoptarea deciziei de atribuire, la 15 martie 2024. Acest interval de timp nu a permis Comisiei să evalueze rezultatele măsurilor, iar evaluarea a putut acoperi numai perioada de punere în aplicare până la selectarea finală a beneficiarilor.

57 În pofida acestei limitări, Curtea observă că evaluarea Regulamentului privind sprijinirea producției de muniții a pus în evidență dificultatea pentru comitetul acestui program de a ajunge la un acord cu privire la definirea activităților eligibile și la alocarea bugetului disponibil. În acest context, recomandările formulate în urma evaluării de a stabili legături clare între obiectivele politicii și activitățile eligibile pot fi relevante și pentru punerea în aplicare a EDIP, așa cum se subliniază la punctele **37**, **38** și **43**. În plus, evaluarea subliniază că un factor de succes important în punerea în aplicare a regulamentului l-au constituit activitățile de comunicare desfășurate de Comisie cu entitățile din amonte pentru a identifica principalele blocaje în lanțul de aprovizionare cu muniții. În această privință, Curtea observă că EDIP va acoperi o gamă mai largă de produse din domeniul apărării decât Regulamentul privind sprijinirea producției de muniții, într-o perioadă limitată de punere în aplicare de 2 ani. Prin urmare, ar putea fi dificil pentru Comisie să identifice acțiunile prioritare pentru alocarea finanțării în intervalul de timp planificat.

58 În plus, Curtea atrage atenția că celelalte programe ale UE care sprijină baza industrială și tehnologică de apărare europeană (Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun, FEA, Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării) nu au fost încă evaluate *ex post*, deoarece nu au fost implementate pentru o perioadă suficient de lungă (cu excepția Programului european de dezvoltare industrială în domeniul apărării). Evaluarea intermediară a FEA era în curs la momentul elaborării prezentului aviz, în timp ce evaluarea Actului privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun era preconizată a fi realizată până la sfârșitul anului 2026. În ceea ce privește Regulamentul privind Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării, nu era prevăzut niciun termen pentru realizarea evaluării. Având în vedere relevanța unor astfel de evaluări pentru îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor și calendarul pentru elaborarea următorului cadru financiar multianual, **Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere** efectuarea unei singure evaluări *ex post* a programelor din domeniul apărării menționate mai sus, care să ajute la ghidarea eventualelor acțiuni sau investiții ulterioare de după 2027. De asemenea, ar trebui să se aibă în vedere amânarea evaluării finale a EDIP, pentru a reflecta decalajul de timp dintre publicarea propunerii și adoptarea finală a acesteia.

Cadru de monitorizare a performanței

59 Curtea pledează pentru stabilirea unui cadru robust de evaluare a performanței. În această privință, secțiunea 1.4.4 din fișa financiară legislativă care însoțește propunerea prevede indicatori de performanță pertinenti, cum ar fi creșterea

capacității de producție a produselor din domeniul apărării în cadrul UE sau reducerea timpului de execuție a producției. Alți indicatori propuși sunt mai degrabă indicatori de realizare (cum ar fi numărul de state membre care participă la cooperarea pentru achiziții publice în comun). Întrucât lista completă a indicatorilor utilizați pentru monitorizare va fi întocmită numai de entitatea însărcinată cu implementarea programului, **Comisia ar trebui să ia în considerare** posibilitatea de a pune la dispoziția acestor entități o listă de indicatori-cheie care trebuie să fie utilizați, incluzând atât indicatori de realizare, cât și indicatori de rezultat, și de a furniza – dacă este necesar – valori de referință și valori-țintă.

60 Potrivit documentului de lucru al serviciilor Comisiei, aceasta preconizează că informațiile necesare pentru a monitoriza punerea în aplicare a programului și a Instrumentului de sprijin pentru Ucraina vor fi colectate în principal prin solicitarea de informații de la beneficiari. Curtea atrage însă atenția că, pentru a măsura creșterea globală a capacității de producție a produselor din domeniul apărării în cadrul UE și reducerea timpului de execuție a producției, s-ar putea dovedi necesare informații de la întreprinderi care nu au beneficiat neapărat de finanțare din partea programului. Ea observă, de asemenea, că documentul de lucru al serviciilor Comisiei²⁶ atrage atenția că nu există suficiente date disponibile referitoare la baza industrială și tehnologică de apărare, fenomen explicat de motive de securitate națională. Această lipsă de date limitează capacitatea Curții de a evalua cât de robuste sunt mecanismele de monitorizare cuprinse în propunere.

61 În plus, Curtea nu a identificat indicatori de performanță care să reflecte în mod specific obiectivele de promovare a interoperabilității și de standardizare a sistemelor de apărare la nivelul de ansamblu al UE. **Comisia ar trebui să aibă în vedere** introducerea unor indicatori de performanță care să reflecte realizarea acestor obiective de politică specifice.

62 Curtea observă că Comunicarea comună privind strategia pentru industria europeană de apărare²⁷ include trei obiective principale:

²⁶ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, secțiunea 7, *What are the impacts of the preferred policy options?*, C(2024) 4822.

²⁷ Comunicarea Comisiei: „O nouă strategie privind industria europeană de apărare: asigurarea capacității de reacție rapidă a UE prin intermediul unei industrii europene de apărare reactive și reziliente”, JOIN (2024) 10.

- o statele membre ar trebui să achiziționeze cel puțin 40 % din echipamentele lor de apărare în mod colaborativ până în 2030;
- o valoarea schimburilor comerciale din domeniul apărării în interiorul UE ar trebui să reprezinte, până în 2030, cel puțin 35 % din valoarea pieței apărării din UE;
- o cel puțin 50 % din investițiile statelor membre în domeniul apărării ar trebui să fie cheltuite în cadrul UE până în 2030; acest procent ar trebui să atingă 60 % până în 2035.

Acești indicatori nu sunt însă incluși în propunere. Curtea observă că sprijinul financiar care se acordă în cadrul EDIP acoperă numai perioada până în 2027, care se suprapune cu cea a actualului cadru financiar multianual. De asemenea, Curtea observă că atingerea țintelor va depinde, în mare măsură, de inițiativele statelor membre. Cu toate acestea, pentru a monitoriza progresele înregistrate în punerea în aplicare a Strategiei privind industria europeană de apărare, **Comisia ar trebui să aibă în vedere** includerea acestor indicatori în activitățile de monitorizare a EDIP și stabilirea unor ținte intermediare pentru 2027. Deși recunoaște că acești indicatori riscă să reflecte un rezultat care nu poate fi atribuit exclusiv programului, Curtea consideră că ei sunt totuși relevanți pentru evaluarea performanței acestuia.

63 În plus, având în vedere că atingerea țintelor Strategiei privind industria europeană de apărare depinde de deciziile de achiziție luate de statele membre, **Comisia ar trebui**, de asemenea, **să aibă în vedere** publicarea unei defalcări detaliate pe state membre a indicatorilor de performanță în cadrul evaluării finale a programului.

64 În ceea ce privește Instrumentul de sprijin pentru Ucraina, **Comisia și colegii săi ar trebui să aibă în vedere** adăugarea unor indicatori complementari pentru a evalua beneficiile pe care le aduce Instrumentul de sprijin pentru Ucraina. Explicația rezidă în faptul că indicatorul propus („creșterea sprijinului acordat Ucrainei”) ar putea să nu permită Comisiei să estimeze măsura în care instrumentul contribuie la modernizarea bazei industriale și tehnologice de apărare ucrainene.

Remarci finale

65 Confruntată cu revenirea războiului de mare intensitate pe continentul european, UE a plasat apărarea în topul priorităților de pe agenda sa. În acest context, Comisia a prezentat o propunere de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare (EDIP):

- (a) pentru a sprijini pregătirea industriei apărării a UE prin consolidarea bazei industriale și tehnologice de apărare europene, cu scopul de a asigura disponibilitatea și furnizarea în timp util a produselor din domeniul apărării, și
- (b) pentru a contribui la redresarea, reconstrucția și modernizarea bazei industriale și tehnologice de apărare a Ucrainei.

În acest scop, propunerea instituie Programul privind industria europeană de apărare („programul”) și Instrumentul de sprijin pentru Ucraina, alături de alte măsuri.

66 Curtea avertizează că bugetul de 1,5 miliarde de euro propus pentru consolidarea bazei industriale și tehnologice de apărare europene și perioada de punere în aplicare de 2 ani riscă să nu se ridice la înălțimea obiectivelor propunerii. Ea subliniază, așadar, că este esențial să se stabilească indicatori de performanță relevanți, însoțiți de jaloane și ținte care să reflecte realizările ce pot fi așteptate în mod realist până la sfârșitul anului 2027. În plus, Curtea observă că este important să se elaboreze o strategie de finanțare pe termen lung ca parte a următorului cadru financiar multianual.

67 În opinia Curții, anumite mecanisme de asigurare a răspunderii de gestiune din propunere, inclusiv dispozițiile referitoare la drepturile de audit ale Curții, ar trebui clarificate sau consolidate. Acest aspect este relevant în contextul mecanismelor de guvernare complexe din domeniul apărării. Exemple în acest sens ar fi cazul în care programul ar fi pus în aplicare prin gestiune indirectă, în contextul Fondului pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării, și cazul în care execuția ar fi încredințată autorităților ucrainene.

68 În opinia Curții, ar putea fi necesare dispoziții de punere în aplicare complementare pentru program, care să ofere o bază solidă pentru implementarea acestuia și pentru direcționarea țintită a fondurilor. În tot cuprinsul prezentului aviz, Curtea a semnalat principalele riscuri identificate și a formulat sugestii privind combaterea acestora. Printre acestea se numără necesitatea de a clarifica metodologia specifică modelului de finanțare nelegată de costuri, cerințele privind eligibilitatea

acțiunilor și a costurilor, precum și criteriile de selecție pentru acordarea de finanțare proiectelor individuale.

69 În final, Curtea observă că propunerea introduce dispoziții care încredințează Comisiei noi responsabilități și drepturi pentru a asigura securitatea aprovizionării cu produse din domeniul apărării în UE. Ea subliniază însă că asigurarea securității eficiente a aprovizionării cu produse din domeniul apărării va depinde de interesul și de bunăvoința statelor membre de a coopera.

Sinteza sugestiilor

Număr	Sugestie	Trimitere în aviz (punctul)
Observații generale		
1	Comisia ar trebui să aibă în vedere completarea Strategiei privind industria europeană de apărare cu o strategie de finanțare pe termen lung pentru baza industrială și tehnologică de apărare europeană, ca parte a următorului cadru financiar multianual.	15
2	Comisia și colegiitorii ar trebui să ia în considerare riscul de suprapuneri și riscul de dificultăți pe care le implică efectuarea evaluărilor și a auditurilor care decurg dintr-un cadru atât de complex.	17
3	Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere introducerea unor mecanisme specifice de răspundere de gestiune pentru punerea în aplicare a programului în Ucraina.	19, 48
Capitolul I – Dispoziții generale		
4	Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere furnizarea unor definiții suplimentare la articolul 2 din propunere, pentru a asigura consecvența punerii în aplicare.	39, 41, 43, 45, 51
Capitolul II		
Secțiunea 1 – Dispoziții generale aplicabile programului și Instrumentului de sprijin pentru Ucraina		
5	Comisia ar trebui să aibă în vedere definirea în mod clar, în programele de lucru, a acțiunilor finanțate prin modelul de finanțare nelegată de costuri, a etapelor pentru punerea în aplicare a acțiunii și a consecințelor financiare în cazul în care un anumit jalon sau o anumită țintă nu este atins(ă).	27
6	În contextul acțiunilor eligibile finanțate prin modelul finanțării nelegate de costuri, Comisia ar trebui să aibă în vedere clarificarea: <ul style="list-style-type: none"> cerințelor minime de control pentru a demonstra că sumele primite sub formă de granturi nu depășesc valoarea totală a costurilor eligibile și nu acoperă aceleași costuri, așa cum se prevede la articolul 7; 	28

Număr	Sugestie	Trimitere în aviz (punctul)
	<ul style="list-style-type: none"> o bazei costurilor care trebuie utilizată pentru estimarea excedentului prevăzut la articolul 8; o bazei costurilor care trebuie utilizată pentru a determina finanțarea maximă din partea UE, așa cum se prevede la articolul 17; o măsurilor de control menite să asigure verificarea și confirmarea conformității cu normele UE și cu cele naționale. <p>(articolele 3, 7, 8 și 17)</p>	
7	<p>Comisia ar trebui să aibă în vedere clarificarea sferei activităților eligibile care ar putea beneficia de finanțare nelegată de costuri. De asemenea, ea ar trebui să aibă în vedere clarificarea principiilor care stau la baza estimărilor costurilor utilizate pentru a evalua dacă este adecvată acordarea sprijinului de la bugetul UE sub formă de finanțare nelegată de costuri și de opțiuni simplificate în materie de costuri.</p> <p>(articolul 3 și fișa financiară legislativă)</p>	29
Secțiunea 2 – Programul		
8	<p>Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere introducerea unei cerințe explicite ca acordurile de delegare semnate de Comisie să prevadă respectarea drepturilor de audit ale Curții.</p> <p>(articolul 8)</p>	33
9	<p>Comisia și colegiitorii ar trebui să ia în considerare două elemente: în primul rând, dacă sfera derogării de la principiul neretroactivității prevăzute la articolul 8 este adecvată pentru atingerea obiectivului urmărit și, în al doilea rând, dacă derogarea în sine este adecvată, având în vedere calendarul de adoptare a propunerii.</p>	34
10	<p>Comisia ar trebui să aibă în vedere prezentarea metodologiei pe care preconizează să o utilizeze pentru a determina suma recuperabilă care poate rezulta din profiturile realizate de beneficiari din acțiunile eligibile vizând sprijinirea producției sau a comercializării de produse profitabile din domeniul apărării.</p>	35

Număr	Sugestie	Trimitere în aviz (punctul)
	(articolul 8)	
11	Comisia și colegiuitorii ar trebui să analizeze dacă sfera excepției prevăzute la articolul 10 alineatul (3) cu privire la utilizarea instalațiilor situate în țări terțe este adecvată și coerentă cu considerentul 15 al propunerii.	36
12	Pentru un subset de activități eligibile definite la articolul 11 din propunere, Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere clarificarea costurilor care ar putea fi eligibile în cadrul programului și dacă finanțarea ar putea fi utilizată pentru a acoperi achiziționarea de materii prime și de produse intermediare în scopul stocării.	37
13	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere stabilirea unor priorități clare pentru alocarea fondurilor UE pentru proiecte individuale.	38
14	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere introducerea unor dispoziții de punere în aplicare suplimentare în ceea ce privește mecanismul european de vânzări militare, clarificând care sunt caracteristicile așteptate din partea platformei, sfera de aplicare care este vizată pentru produse și întreprinderi și modul în care va fi administrată platforma. (articolul 14)	40
15	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere introducerea unei cerințe de a asigura un sprijin financiar pe termen lung ca o condiție prealabilă pentru selectarea proiectelor de interes european comun în domeniul apărării. (articolul 15)	42
16	Comisia și colegiuitorii ar trebui să analizeze dacă sfera derogării de la articolul 17 (principiul cofinanțării) este proporțională cu obiectivul declarat în considerentul 18.	44
17	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere stabilirea unor criterii generale pentru selectarea beneficiarilor Fondului pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării, precum și explicarea modului în care acest fond va contribui la realizarea obiectivelor generale ale programului. (articolul 19)	46

Număr	Sugestie	Trimitere în aviz (punctul)
18	Comisia ar trebui să aibă în vedere stabilirea unor modalități specifice de monitorizare pentru Fondul pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării și pentru partajarea riscurilor cu investitorii privați. (articolul 19)	46
Secțiunea 3 – Instrumentul de sprijin pentru Ucraina		
19	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere includerea unor dispoziții mai detaliate cu privire la măsurile restrictive relevante ale UE care alimentează Instrumentul de sprijin pentru Ucraina pentru a permite determinarea cu precizie a cuantumului veniturilor alocate externe care se vor aloca Ucrainei. (articolul 6)	47
Capitolul IV – Siguranța aprovizionării		
20	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere restrângerea sferei derogării care permite livrarea bunurilor și a serviciilor înainte de finalizarea contractelor. (articolul 35)	49
21	Comisia ar trebui să aibă în vedere includerea în acordurile de grant încheiate cu beneficiarii programului a unei cerințe de a răspunde la solicitările de date transmise în cadrul monitorizării pe care o asigură cu privire la baza industrială și tehnologică de apărare europeană. (articolele 40 și 41)	50
22	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere furnizarea unei definiții mai clare a „evenimentelor majore”, clarificarea sferei activităților pe care statele membre trebuie să le întreprindă și precizarea informațiilor care ar trebui să fie raportate. (articolul 42)	51
23	Comisia și colegiuitorii ar trebui să aibă în vedere clarificarea „motivelor” și a „justificării detaliate” care ar putea permite unei întreprinderi să refuze să dea curs solicitărilor de informații, comenzilor prioritare și cererilor prioritare. (articolele 46, 47 și 50)	52

Număr	Sugestie	Trimitere în aviz (punctul)
Capitolul V – Guvernanță, evaluare și control		
24	Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere consolidarea conținutului acordului-cadru cu Ucraina, încorporând dispoziții detaliate. (articolul 59)	54
25	Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere introducerea unui termen pentru finalizarea Acordului-cadru cu Ucraina. (articolul 59)	55
26	Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere efectuarea unei singure evaluări <i>ex post</i> a programelor din domeniul apărării, care să ajute la ghidarea eventualelor acțiuni sau investiții ulterioare de după 2027. De asemenea, ar trebui să se aibă în vedere amânarea evaluării finale a EDIP, pentru a reflecta decalajul de timp dintre publicarea propunerii și adoptarea finală a acesteia. (articolul 66)	58
Cadrul de monitorizare a performanței		
27	Comisia ar trebui să ia în considerare posibilitatea de a pune la dispoziția entităților însărcinate cu executarea prin program a finanțării din partea UE o listă de indicatori-cheie care trebuie să fie utilizați, incluzând atât indicatori de realizare, cât și indicatori de rezultat, și de a furniza – dacă este necesar – valori de referință și valori-țintă.	59
28	Comisia ar trebui să aibă în vedere introducerea unor indicatori de performanță pentru a reflecta realizarea obiectivelor de politică care vizează promovarea interoperabilității și standardizarea sistemelor de apărare la nivelul de ansamblu al UE.	61
29	Pentru monitorizarea programului, Comisia ar trebui să aibă în vedere utilizarea indicatorilor de performanță principali ai Strategiei privind industria europeană de apărare, stabilirea unor ținte intermediare pentru 2027 și publicarea unei defalcări detaliate pe state membre a indicatorilor de performanță, în cadrul evaluării finale a programului.	62, 63
30	Comisia și colegiitorii ar trebui să aibă în vedere adăugarea unor indicatori complementari pentru a evalua	64

Număr	Sugestie	Trimitere în aviz (punctul)
	beneficiile pe care le aduce Instrumentul de sprijin pentru Ucraina.	

Sugestii de redactare

70 Alături de sugestiile formulate mai sus, Curtea propune anumite modificări specifice ale textului propunerii. Informațiile sunt prezentate în detaliu în *figura 1* de mai jos.

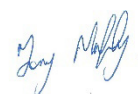
Figura 1 – Modificări sugerate, însoțite de observații

Textul propunerii	Modificarea sugerată	Observații
Articolul 2	Curtea sugerează enumerarea în ordine alfabetică a termenilor.	
Articolul 10 alineatul (5) Comisia informează comitetul menționat la articolul 57 cu privire la orice entitate juridică considerată a fi eligibilă în conformitate cu prezentul alineat.	Comisia informează comitetul menționat la articolul 58 cu privire la orice entitate juridică considerată a fi eligibilă în conformitate cu prezentul alineat.	Trimitere incorectă.
Articolul 11 alineatul (6) Pentru activitățile menționate la alineatul (2), la alineatul (3) litera (d) și la alineatul (5) litera (a).	Pentru activitățile menționate la alineatul (2), la alineatul (3) litera (d) și la alineatul (5) litera (a).	Trimitere incorectă.
Articolul 14 alineatul (3) În cazul în care statele membre achiziționează în comun cantități suplimentare sau contribuie prin contribuții în natură la constituirea unei rezerve de pregătire a industriei apărării, astfel cum se menționează la alineatul (2) litera (b).	În cazul în care statele membre achiziționează în comun cantități suplimentare sau contribuie prin contribuții în natură la constituirea unei rezerve de pregătire a industriei apărării, astfel cum se menționează la alineatul (1) litera (b).	Trimitere incorectă.
Articolul 17 alineatul (3) Programul de lucru stabilește detalii	3. Programul de lucru stabilește detalii suplimentare, inclusiv,	Pentru ca trimiterea să fie fără echivoc.

Textul propunerii	Modificarea sugerată	Observații
suplimentare, inclusiv, dacă este cazul, ratele de finanțare majorate menționate la alineatul (3).	dacă este cazul, ratele de finanțare majorate menționate la alineatul (2).	
Articolul 47 alineatul (5) În cazul în care întreprinderea refuză comanda prioritară, aceasta furnizează Comisiei o justificare detaliată în acest sens.		Termenul „în acest sens” este neclar.
Articolele 59, 63 și 64 Fac trimitere la articole din Regulamentul financiar care vor fi modificate prin Regulamentul financiar reformat.	Pentru a păstra consecvența cu trimiterile realizate în alte articole la Regulamentul financiar reformat, Curtea sugerează să fie actualizate trimiterile din aceste articole.	Trimiterile trebuie actualizate.

Prezentul aviz a fost adoptat de Camera III, condusă de doamna Bettina Jakobsen, membră a Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 24 septembrie 2024.

Pentru Curtea de Conturi,

Tony Murphy
Președinte

Anexe

Anexa I – Imagine de ansamblu a mecanismelor instituționale europene din domeniul apărării

Organism al UE	Componentă	Misiune	Guvernanță	Mandat de audit
Serviciul European de Acțiune Externă <i>SEAE</i>	Toate statele membre ale UE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Punerea în aplicare a politicii externe și de securitate comune (PESC). ○ Coordonarea acțiunilor externe ale UE. ○ Asigurarea rolului de secretariat, împreună cu AEA, pentru cooperarea structurată permanentă. 	Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate	Curtea de Conturi Europeană
Agenția Europeană de Apărare <i>AEA</i>	Toate statele membre ale UE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Identificarea necesităților operaționale. ○ Identificarea și punerea în aplicare a unor măsuri pentru întărirea bazei industriale și tehnologice în sectorul apărării. ○ Participarea la definirea unei politici europene în materie de capacități și armament. ○ Asigurarea rolului de secretariat, împreună cu SEAE, pentru cooperarea structurată permanentă. 	Consiliul European Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate	Colegiu de auditori

Organism al UE	Componentă	Misiune	Guvernanță	Mandat de audit
DG Industria Apărării și Spațiu <i>DG DEFIS</i>	Toate statele membre ale UE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Implementarea Programului spațial al UE. ○ Asigurarea unei industrii de apărare inovatoare și competitive. 	Comisia Europeană	Curtea de Conturi Europeană
Cooperarea structurată permanentă <i>PESCO</i>	Toate statele membre ale UE, cu excepția Maltei	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dezvoltarea de capacități de apărare. ○ Asigurarea unei capacități operaționale bazate pe mijloace civile și militare. 	Consiliul European Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate	Mecanismele de audit ale statelor membre
Instrumentul european pentru pace	Toate statele membre ale UE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Finanțarea de acțiuni în cadrul politicii externe și de securitate comune. 	Consiliul European	Colegiu de auditori

Anexa II – Derogări de la Regulamentul financiar

Derogări de la Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 (Regulamentul financiar)

Propunere de „regulament de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare și a unui cadru de măsuri care să asigure disponibilitatea și furnizarea la timp a produselor din domeniul apărării”		„Regulamentul financiar” Titlul articolului
Articolul la care se utilizează derogarea	Scopul derogării	
5 alineatul (5)	Veniturile și rambursările din instrumentele financiare instituite în temeiul regulamentului vor constitui venituri alocate programului.	Articolul 209 Principii și condiții aplicabile instrumentelor financiare și garanțiilor bugetare
8 alineatul (3)	În cazul activităților eligibile menite să încurajeze industrializarea și comercializarea produselor din domeniul apărării, atunci când un beneficiar al unui grant realizează un profit, Comisia poate lua în considerare finanțarea din partea statelor membre pentru a determina suma care poate fi recuperată din valoarea grantului.	Articolul 192 Principiul nonprofitului
8 alineatul (4) Considerentul 23	Contribuțiile financiare de la bugetul UE pot viza acțiunile inițiate și costurile suportate înainte de data transmiterii propunerilor ca răspuns la programele anuale de lucru, cu condiția ca acțiunile respective să fi început după 5 martie 2024 și să nu fi fost finalizate înainte de semnarea acordului de grant.	Articolul 193 Principiul neretroactivității

Propunere de „regulament de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare și a unui cadru de măsuri care să asigure disponibilitatea și furnizarea la timp a produselor din domeniul apărării”		„Regulamentul financiar” Titlul articolului
Articolul la care se utilizează derogarea	Scopul derogării	
17 Considerentul 18	Programul poate finanța până la 100 % din costurile eligibile, cu excepția activităților legate de accelerarea ajustării la schimbările structurale a capacității de producție a produselor din domeniul apărării.	Articolul 190 Cofinanțare
35 alineatul (3)	În caz de urgență extremă, Comisia Europeană poate să solicite livrarea de bunuri sau servicii de la data la care sunt trimise proiectele de contracte rezultate în urma achiziției efectuate.	Articolul 172 Executarea și modificările contractului

Derogări de la propunerea de reformare a Regulamentului (UE, Euratom) 2018/1046

Propunere de „regulament de stabilire a Programului privind industria europeană de apărare și a unui cadru de măsuri care să asigure disponibilitatea și furnizarea la timp a produselor din domeniul apărării”		Regulamentul financiar (reformat) Titlul articolului
Articolul la care se utilizează derogarea	Scopul derogării	
35 alineatul (1)	Ucraina poate solicita Comisiei Europene să se angajeze într-o achiziție comună sau să acționeze în calitate de organism central de achiziție în numele statelor membre interesate.	Articolul 168 Proceduri de achiziții publice

Acronime

AEA: Agenția Europeană de Apărare

ASAP: Regulamentul privind sprijinirea producției de muniții

EDIDP: Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării

EDIP: Programul privind industria europeană de apărare

EDIRPA: Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun

EDTIB: baza industrială și tehnologică de apărare europeană

FAST: Fondul pentru accelerarea transformării lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării

FEA: Fondul european de apărare

PESC: Politica externă și de securitate comună

SWD: document de lucru al serviciilor Comisiei

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2024

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este definită în [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#). Prin urmare, ca regulă generală, reutilizarea este autorizată cu condiția menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări. Reutilizatorul conținutului elaborat de Curtea de Conturi Europeană nu poate altera sensul sau mesajul inițial. Curtea de Conturi Europeană nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți o permisiune suplimentară în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu, în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți.

Dacă se obține o astfel de permisiune, ea anulează și înlocuiește permisiunea de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o permisiune în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europeană nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

PDF	ISBN 978-92-849-3224-5	ISSN 2812-2925	doi:10.2865/6863891	QJ-01-24-008-RO-N
-----	------------------------	----------------	---------------------	-------------------